

”כל שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין לא יהא לו עסק עמהם”

...ואפילו הדיין, אין לו לידע אלא הפסקים. דומיא דההיא דאמר רב הונא הלכה כרבי יוסי דבעינן התם בפ”ק דקדושין אפילו לא שמיע ליה הא. אבל אין צריך שידע כל הויות התוספות וגליוניהם ולמירמי דיקלי ולמזקף להו.

וכמה חכמים ראינו בעינינו מפולפלים וחריפים בהויות דמעייילי פילא בקופא דמחטא, ועל כל קוץ וקוץ אומרים תלי תלים קושיות ותרוצין, ולפום חורפא לא סלקא להו שמעתא אליבא דהלכתא ואומרים על אסור מותר ועל מותר אסור. וכבר אמרו בפ”ק דערובין גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שאין בדורו של רבי מאיר כמותו, ומפני מה לא קבעו הלכה כמותו שלא עמדו חבריו על סוף דעתו, שהיה אומר על טמא טהור ומראה לו פנים ועל טהור טמא ומראה לו פנים. וכן בית שמאי במקום בית הלל אינה משנה אף על גב דב”ש מחדדי טפי כדאמרינן בפ”ק דיבמות. וכבר נפסקה הלכה בסוף הוריות דסיני עדיף מעוקר הרים.

(שו”ת ריב”ש רעא)

...במה שאין המסדר בקי בטיב גיטין, באמנה לא הזהירו חז”ל אלא שלא יהא עסק עמהן, ולשון ‘עסק’ משמעו בקביעות, כמו שכתב הט”ז או”ח בפירוש ברכת התורה יע”ש. ואם רגיל בזה ח”ו עושה בהרגלו ואינו מרגיש בשינוים שנופלים, על כן החמירו הפוסקים לפסול אפילו בדיעבד, אבל מי שאין לו עסק בזה ואין לו הרגל רק במקרה בא לידי שעה נחוצה, מחויב וכשר הדבר להזדקק לזה ולקיים מאמרם ז”ל במקום שאין שם איש השתדל להיות איש, והרי בריש מסכת גיטין איתא שתקנו שיאמרו בפני נכתב ובפני נחתם משום שאין בקיאין לשמה, ומפרש הגמרא דסתם ספרי מגמר גמירי ורבנן הוא דאצריך משום דאיכא דאשכח כו’ והרי בלא זה פסול משום שמצא בלי בקי בטיב גיטין – אלא בגט הנשלח ממדינת הים שהוא חשש עיגון לא הצריכו בקי. וכל החומרות שהעלו הפוסקים בסידורי גיטין אינו משום בקיאי וגדולי הדור, אלא משום שמא יבא שעה שיהיה מוכרח לסדר אפילו מי שאינו בקי ימצא הכל כשולחן ערוך... מעתה הנני לברך את המסדר שנזדרז לדבר בעתו, וברכת אובדת עליו תבא, ובעל הגמול ית”ש יברכהו בזרוזי גרמי המעולה בברכות...

(משיב דבר ח”ד סוס”י מג)